

V R T E C

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Uredila

Ivan Tomšič in Anton Kržič.

Štiri in dvajseti tečaj, 1894.

V Ljubljani.

Natisnila Klein in Kovač.

KAZALO.

Pesni.	Stran	Povesti, pripovedke, popisi, prilike in basni.	Stran
Iz otroških let	1	Na stara leta — na zimo	2
V slovo	6	Sv. Frančišek Asiški in Gubijski volk	7
Vidite jih, to so tri!	8	Moj voz:	
Dobro jutro!	9	1. Naš voziček	11
Po zimskih dnéh	15	2. Prvi pipec	29, 44
Betlehemeski nedolžni otročiči	17	3. Omarica	62
Pada snežec pada	22	4. Sklednik	82
Presajena cvetka	22	5. Rahlov Janko	105
Ob uri duhov	25	6. Nabiralček	122
Petelinček in petelin	32	7. Košek	132
Ob poti	37	8. Metla	148
Kanarčkova povest	38	9. Goba	164
Zimi	41	10. Likalnik	180
Slutnja	49	11. Prva kapa	197
Deček in lastovka	50	Tatinski lovec	18
V kletki meni poje ptič	56	Moja taščica	26
Rôdni vâsi	57	Požigalce	33
Poslanje	65	Piščalka za piruhe	42
Prazna želja	70	Pipček in Pepček	47
Ivanu Tomšiču	73	Pri babici	50
Majniku pozdrav	79	Serafina	58, 74, 94, 114, 130
Izpremema	81	Vsak svèt ni dober	66
Luč pred sliko	86	Vojak in starka	70
Vzorniku mladine	98	Veselje in žalost	71
Zvezde	103	Izredno darilo	71
Dedkova smrt	104	Izpremema	80
Ob vrči	108	Leseni konj	118
Svobôda	110	Sršeni	119
Na počitnice	113	Sliva in vrtnica	126
Sirota	121	Ljubi svoje sovražnike	135
Brateev šopek	125	Divja in domača gos	138
V spominsko knjigo	127	Dobro je razsodil	139
Planika	129	Danes meni, jutri tebi	140
Senica in deček	134	Strah — huda vest	146
Vse je dar iz božjih rok	138	Kapelica ob morji	152
Kdo vé?	142	Spomini iz otročjih let	153, 172, 173
Urbanček zaspanček	143	Šipek in vijolica	154
Štirje letni časi	145	Albinček in petelinček	156
Večerna slika	151	Delaj dobro, ne bodeš se kesal!	162, 178
Zadovoljni kosec	155	Iz naše vasice	166, 187
Gôrski cvet	157	Počitniški spomini	168, 183, 200
Vesela nedolžnost	159	Grivarjevega Martina god	189
Večer	161	Povračuj slabo z dobrim	194
Sirota	172	V gorski koči	196
Deklica in golobček	174		
Srečé — oltar	175		
V pozni jeséni	177		
Na grobišči	189		
Vsi svetniki	191		
Vseh vernih duš dan	191		
Naša muca	192		
V otroški duši	193		
Jeseni	206		
Sveti večer	206		
Le tega ti ne veš	207		
Leskovo olje	207		
		Zemljepisni, zgodovinski, životopisni in drugi poučni sestavki.	
		Vzprejem dobrowskega gospoda župnika	16
		Gospod Filaj	53
		Prijelo se ga je	84
		Ivan Tomšič	90

	Stran
Izlet na Trsat	99
Cvetlice	108
Semena za rajski vrt 126, 142, 158, 175, 191, 206	206
Ukaželjni pastirček	150

Dramatični prizor.

Ure ni	203
------------------	-----

Zabavne in kratkočasne stvari.

Listje in cvetje v vsakem listu.	
Rebusi 22, 39, 56, 72, 88, 144, 160, 176, 207	207
Briljanti	23
Uganke in šaljiva vprašanja 55, 127, 159, 175	175
	192, 207
Snežinke	71
Kratkočasnice 110, 128, 143, 159,	175
Spominek	111
Čudoviti stroj	143
Milijon	159
Koliko let traja večnost?	159

Nove knjige in listi.

Pomladni glasi posvečeni slovenski mladini	
IV. zvezek	72
Zabavna knjižnica za slovensko mladino III.	
zvezek	72
Igre in pesni za otroška zabavišča in ljud-	
ške šole	87
Salve Regina ali razlaganje molitve Češčena	
bodi Kraljica za Šmarnično opravilo	87
Početni nauk o petji za ljudske šole	111
Vaje v petji	111
Učenci, varujte naše koristne ptice glada	
in mraza in nastavlajte jim valilnice	111
Stariši, podpirajte šolo!	143
Orehovski Bračko pa „Slovenski Gospodar“	
Nazorni pouk v ljudski šoli I. del	144
Pouk o értežih	144
Krščanski nauk za prvence	144
Krško in Krčani	160

	Stran
Zlate jagode	192
Angeljska služba ali poduk, kako naj se pri	
sv. maši streže	192

Spomeniki umrlim.

Josip Freuensfeld, učitelj na Štajerskem	39
Marija Koslerjeva	55
Ivan Tomšič, učitelj na e. k. vadnici ljub-	
ljanski, e. kr. šolski nadzornik, odlikovan	
z zlatim križem za zasluge, dolgoletni	
urednik „Vrtčev“	87
P. Florentin Hrovat, mašnik iz reda sv. Fran-	
čiška, učitelj in vodja ljudske šole	127
Janez Kolarič, kaplan v Dramljah (Staj.)	143

Podobe.

Na stara leta — na zimo	4
Vidite jih, to so tri!	8
Dobro jutro!	9
Tatinski lovec	21
Požigalec	33
Ob poti	37
Gosji pastir	43
Slutnja	49
Poslanje	65
Dobra mati	68
Izpremema	81
Prijelo se ga je	85
Ivan Tomšič	89
Sv. Alojzij	98
Trsatska cerkev	100
Ob vrči	108
Zborovanje živalij pri votli lipi	120
Bratcev šopek	125
P. Florentin Hrovat	127
Županov Jožek in medved	137
Kapelica ob morji	153
Albinček in petelinček	156
Mlakarjev Janko ob svojem pisalniku	169
Cigani v šotoru	171
Deklica in golobček	174
Jankotov murček	185, 201
Grivarjevega Martina god	190
Sveti večer	206

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 1. V Ljubljani, 1. januarija 1894. Leto XXIV.

Iz otroških let.

1. V šoli.

Šoli mirno smo sedeli,
Prišli so gospód veselí,
Dobrosrčno rekli nam:
„Nekaj lepega imam;
Hkoneu ure list dobíte,
Pridno ga doma beríte!“

List na mizo položili,
„Zgodbe,“ nas lepó učili,
Treba páziti zeló;
Kam pa sili mi okó?
„Vrtec“ ljubi moj leží tam,
Oh zakáj ga vže ne čítam!

Lepa, toda znana zgódba
Salamonova je sódba,
Ki razlagajo jo nam;
Na izust jo dávno znam.
Kaj pa mični „Vrtec“ právi,
Rôji vedno mi po glávi.

Ura teče prepočási,
Zvon, oj brzo se oglási!
Zdaj se čuje vdar iz lín,

Bom li rešen bolečin?
Nè! — En dan bom še mučenec,
List je drug dobil učenee.

2. V cerkvi.

V cerkev šél sem, z mano mati,
Treba Modrim čast je dati,
Pa pred vrati mi nekdo
Stisnil „Vrtec“ je v rokó.
Denem v žep ga suknje svóje,
Zvonček žagraadni zapôje.

Pridigar prišél na léco,
Ljudstvo nagovarja, déco,
Ki pod prižnico stóji,
Vsakdo vpira vánj očí.
Kaj pa mene vedno móti?
Pojdi mi skušnjava s póti!

Pa prične se sveta maša,
Orglje, petje se oglašá,
K višku dviga vsak sré
K Bogu hrepené željé;
Moje pa so razdeljéne,
„Vrtec,“ oh ne moti méne!

V roki mi je mašna knjiga,
 Ki pobožnost naj mi vžiga.
 Zadnji zdaj je blagoslòv,
 Potlej idemo domòv.
 Bog, ki gledal, videl vse si
 Če grešil sem kaj, zanési!

3. Doma.

Zdaj domá sem in kosilo
 Dosti se je vže shladilo,
 Pa naj še se pohladí,
 Jesti se mi ne mudí.
 Rad kosilo tist odlašá,
 Komur „Vrtec“ dušna paša.

Oj, kakó je lepa pesem,
 Take jaz še slišal nêsem.

Milo boža mi uhó,
 Segá v srce mi močnó;
 Kdor jo bere, ponóví jo,
 Mična slika, glej, krásí jo.

Po kosilu hčem se vsesti,
 Lepe brati hčem povesti
 Za pouk in kratek čas;
 Mnogo naučim se jaz.
 Gledal liste bom in cvetke,
 Reševal bom zagonetke.

Pridite prijatli míli,
 Vkup se bomo veselíli,
 Jaz pokažem lep vam vrt,
 Ki otrokom je odprt.
 „Vrtec“ vas prijazno vábi,
 Nihče priti naj ne zábi.

Fr. Krek.

Na stara leta — na zimo.

Ge me spomin ne vará, bilo je tiste dni od sv. Boštjana do sv. Pavla. Vže vem, dà, prav tačas je bilo, prav tačas. Najhujši zimci: sv. Boštjan, sv. Neža, sv. Pavel so prišli v dóžel, vender posebnega mraza pa le ni bilo. Pač pa se je bilo presukalo vreme po starem reku: „Dan gor, sneg pa dol.“ Héncano mnogo snega se je bilo naletelo, prav kakor pôje pesen:

„Pri nas je padel velik sneg
 Vsakemu možu do kolén;
 Zapadel je devet vasí,
 Devet vasí, sedem cerkví.“

Kdor je imel slabo streho, moral ga je odmetati raz njo, drugače bi se mu bila lahko udrla pod sneženo težo. Toda ker je pritisnil jug, zdrčal je ponekodi sam s poslopij na tla.

Bilo je okrog devetih dopóludne. Stari Gabrovec, osemdesetleten možiček, stopal je počasi od Jarnejčevih proti sosedu Rokavniku. Poredkoma je prestavljal stare noge ter se previdno opiral na palico, brez katere ga nisi videl nikoli. Bil je uprav pred Rokavnikovim hlevom. Kar zagrmí nekaj nad njim in — pùh, pùh — vsul se je južni sneg s hleva. Starčka je malone podsulu. Vender vedel je, da je najvarneje, če se v takem slučaji stisne k steni; zato se je skušal nasloniti nánjo, pa kaj hočete, stare kostí so stare kostí, ni šlo tako hitro, kakor bi bil rad. Potem pa še tisti puh — kar podrlo ga je, a padel je srečno v mehki sneg, ki je bil ž njim vred priletel na tla. Rokavnikovi so baš tisti dan klali kravo na skednji poleg hleva. Ko so začuli, da je zgròmel sneg s strehe, pritekli so gledat, če ni kje kaj kvare napravil na bližnjem drevji. Toda sedaj zapazijo staroga Gabrovca, ki je kobacál iz snega, in prestrašili so se ne malo.

„Ali vas je zeló, oče?“ izpraševali so v skrbéh.

„Eh, nič, samó puh me je vrgel, nič hudega! Oplašilo me je pa, kar se dá.“ — Potem pa si je oddihnil ter jel otepati svojo kapico stare noše, ker se je je bilo prijelo nekaj snega. „Kaj se boš držal, kakor klòp nagajivec beli,“ ošteval je sneg, „rad boš šel od moje kapice, rad, še premalo te bode, če prej nè, pri peči, bodeš vže videl.“

„Ali nam greste pomagat, oče Gabrovec, dimo smo zabòdli,“ nagovoril je sedáj gospodar Rokavnik staréka.

„Tisto pa nè, Rokavnik,“ odrezal se je le-tá, „živine ne bodem klal nikoli, posebno pa še vaše dime ne bi mogel gledati pobite, saj je bila vender tako krotka in prijazna živalica.“

„Oče, vidi se vam, da ste bili črednik, ker tako ljubite živali. Mesarji pa se moramo klanju privaditi, zakaj Bog je tudi zato ustvaril živali, da bi bile človeku v jed,“ vmešal se je v pogovor klavec.

„Ej, saj imamo od krav mleko, ki je najboljša jed na svetu — vsaj meni se takó zdi — čemu pobijati dimko,“ trdil je Gabrovec še vedno svojo, potem pa je zasukal besedo na šaljivo stran: „Toda kaj se bomo o tem pričkali! Veste, zakaj sem prišel k vam? Poslušajte povem vam:

„Meni so sosedje právili,
Da ste vi prašiča dávili.
Bodi prašič al' prasica
Men' spodobi se klobasica.
Hóp po njo,
V vrečo ž njo!“

Čiste resnice mi niso povedali, ker ste zaklali dimko, toda brez kolin pa ne pojdem od hiše. Saj sem jih vže s tem zaslužil, ker bi me bil skoraj sneg podsúl. Toda sedáj moram pa na gorko, kar tresti me je začelo; ej stara kri nič ne greje, nič. Veste, tudi gret sem se prišel k vam. Precej davi se mi je zdelo, da danes nikjer v vasi ne bo tako gorko v sobi, kakor pri vas, ker boste kuhali drobovje za klobase — zato sem prilezel sémkaj. Saj me ne bote odgnali od hiše, kali?“

„O tega nè, tega nè! gorkote pri nas, kolikor je poželite,“ kimal je Rokavnik dobrovoljno možíčku.

„Oče Gabrovec, kmalu prideva za vami, a sedáj morava še pomagati klavcu,“ klicala sta za odhajalcem Rokavnikov Matijček in Jakec.

„Vže dobro, saj rad počakam,“ obrnil se je Gabrovec še jedenkrat, potem pa šel oprezno v hišo. Na skednji pa so klali dalje.

Gabrovec je počasi prikrevljal v vežo, šel naravnost v sobo ter sedel na klop prislonivši hrbet k peči.

„Ali bi pokusili malo juhe, oče, danes sem jo vže skuhala, kaj nisem pridna?“ ponudila mu je Rokavnica málico.

„Bog ti povrni, Neža, juhe pa ne bom: saj veš, da mi ni bilo nikoli nič do nje in da imam najraje mleko. Toda sedáj nisem potreben nobene jedí, komaj sem odzajutrekoval,“ branil se je Gabrovec.

„Mleka vam tudi jaz lahko prinesem, imam ga lonček zavretega pri ognji. Tega pa res nečem, da bi vam danes kako ne postregla, ko koljemo. Saj je tak dan vsako leto samó jedenkrat.“

In urno je skočila v kuhinjo ter se v hipu vrnila s skledico mleka, iz katerega so se vzdigovale meglice sopare, znamenje, da je bilo še precèj vroče. Takó se je brzo sukala, da je v naglici zadela z durmi ob Gabrovčevo koleno.

„Kakó sem vihrávasta in neprevidna, še pobila vas bom,“ opravičevala se je. „Kar tukaj na mizo vam bom postavila skledico, pogledjte, žlica je vže notri, kruh pa tudi takój prinesem. — Nò, mucek, pojdi vender izpod nog, saj vidiš, da se te ne utegnem izogibati.“

„Preveč si postrežljiva, Neža! Nikar se záme toliko ne trudi. — Mucek

-mijavkec, ti pa se stišni k meni, da ne boš delal gospodinji nápotja,“ poklical je Gabrovec mačko, odmaknil nekoliko sukunjo ter napravil v kotičku prostor za mucka. Ta se je rad pridružil staremu znancu, ker se mu je tako sanjalo v debeli glavi, da ga bržkone doleti kak košček v mleku namočenega kruha.

Neža je odšla po svojih opravkih, Gabrovec je ostal sam v sobi.

Zdi se mi, dragi moji, da vas mika kaj več izvedeti o tem možičku. No, no, nisem se motil. I, če nimate druge želje, kakor to, lahko vam ustrežem.

Stari Gabrovec — takó ga je klicala vsa vas, ker je bil najstarejši človek v nji — bil je od svojega dvajsetega leta pa do pozne starosti vaški črednik. A ko se mu je nabralo le preveč let na hrbet, ko ni bil v hoji in tekanji več kos bronogim ovcam in tudi ne počasneji govedi, ko mu je popolnoma veljalo:

„Noge meni oslabéle,
Ušesa so oglušéla . . . :“

takrat pa ni imel nobene službe več. No saj si je bil vže toliko prihranil, da mu ni bilo treba skrbeti za vsakdanji kruhek. Bival je, to se pravi spal je pri Jarnejčevih, sicer pa je hodil po hišah v vasi, kamor se mu je poljubilo: vzprejeli so ga povsodi radi ter ga vselej povabili k skledi, kadar jih je naletel pri jedi. To so vsi sprevideli, da ne more delati, da je vže star, zatorej potreben podpore in usmiljenja. Pa tudi zato je bil vsem ljub gost, ker je znal katero ziniti. To ti je vedel res čisto vse, kakor stoletna pratika! No, pa ni čuda, če mu ni nikoli pošla

govorica, v kakih osemdesetih letih človek nekaj izkusi, vidi in sliši. Karkoli je pogledal, pa je brž navezal kako staro zgodbo na tisto stvar. Recimo, da je nanesla beseda na njegovo palico, takój je jel pripovedovati:

„Ej, moja grčevka je vže marsikaj poskusila! Ono zimo — deset let bode vže od takrat, ali kali — namlatil sem ž njo dehorja, ki je hodil k Jarnejčevim krast kokoši. Nikoli več ga ni bilo blizu smrdúha, tako si je zapomnil mojo palico. Dobra palica, to! Za noben denar bi je ne prodal.“

Ali kadar se je ustavil pred Jarnejčevimi vrati, skoro vselej je ponovil: „Ta vrata so mi najljubša, kar jih je v vási. Le poglej kdo letnico na njih — 1819! Takrat sem bil pri sv. birmi. Še sedaj vem, da jih je delal Máselnikov Luka in me vrezujoč številke opomnil: „Dečko, le zapomni si: mene vže ne bo drugega, kakor prah in pepel, ta letnica pa bo še vedno na vratih. Vsaj ne boš pozabil, kdaj si bil pri sv. birmi.“ Pa res, marsikaj mi je vže padlo iz glave, to sem pa do danes ohranil v nji.“

Prav zaradi teh vrat z letnico ga je pa tudi vleklo k Jarnejčevim. Ni bil namreč tam prav nič v rodu, ker ni bil domačin v tem kraju, ampak še otroka so ga prinesli le-sèm roditelji, ki so mu pa zgodaj umrli. Odkar ni mogel več pasti, napravil je pri Jarnejčevih ali Rokavnikovih, ali kjer vže bodi, kako lahko stvar, ker ni hotel zastoj jesti, dokler je količkaj mogel gibati. In tako je prav, kdor želiš jesti, zasluži si, delaj! Saj pravi sv. Pavel: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé.“ A stari Gabrovec je pa res vže zeló obnemogel: roke so se mu tresle, zobé je izgubil, slišal in videl je slabo, samó jezik mu je bil še precej dober — pa se vender še ni ogibal dela.

Toda njegovo najljubše delo bi bilo še vedno pašnja. Še zmiraj se je najraje menil s tacimi otroki, ki so pasli, in jim razlagal, kam ne smejo goniti živine, ker rastejo ondúkaj strupene gobe; ali jih je učil, kje je premočvirno, vzlasti ovcam, kakšna zelišča so škodljiva in sploh vse, kar je vedel iz lastnega dolgotnega pastirskega življenja. — Sklenil je pa svojo pripoved prav rad takó-le:

„Še vedno bi rad pasel, ali — ne grè, pa ne grè. Pa saj me bo skoraj vzal k sebi Jezus, ki se imenuje dobrega pastirja. „Dobri pastir“ ne bode prezrl mene ubogega pastirja — upam, da me ne bode pozabil.“

Takih besedij in takega kroja je bil toraj stari Gabrovec, a poglejmo, morda mu je pri Rokavnikovi peči dolgčas samemu. Kaj še! Komaj sta se z muckom dobro jela greti in gostiti z mlekom, vže sta prihrumela v sobo Matijček in Jakec:

„Jej, jej, oče Gabrovec!“ naganjala sta ga, „jeli da nama bodete pomagali špile delati za klobase. Klavec pravi, da sva jih premalo narezala.“

„Tisto pa précej,“ nasméhnil se jima je starček prijazno, „kar nožek mi prinesita in začeli bodemo. Pred poldnem ne bodete delali klobas, a dotlej jih napravimo toliko, da bodo preostajale.“

„Mirujta vsaj tako dolgo, da oče mleko snedó,“ pokarala je mati sinova, vstopivši ob zadnjih besedah v sobo. „Oče, le snejte poprej, za špile se nič ne mudi, samó sitna sta in nestrpljiva.“

„Pa res, kdo se bode še jedenkrat pripravljaj!“ In Gabrovec je nagnil skledico in jo izpraznil; tako je ustregel gospodinji, otrokoma in sebi, samó mucek je gledal. „Dobro je bilo mleko, Neža, Bog povrni stotero. Saj pravim, kar sem

vže tolikokrat rekel: Kadar mleka ne bodem mogel več, takrat bomo pa šli“ . . . Potem je pa tako hitel rezati špile, kakor bi mu bilo šlo za glavo. Rešil je Matijčka in Jakea iz zadrege: klavee ni porabil vseh špil.

„Bodo pa za drugo leto; vedno je prijetneje, če je kake stvari preveč kakor če je je komaj za silo ali če je je premalo,“ menil je Gabrovec ter svetoval Matijčku, naj jih shrani na polici.

Ta dan je bil Gabrovec zadnjikrat pri Rokavniku. Njegova slutnja namreč, katero je bil izrekel gledé mleka, bila ni prazna. Zakaj glej, teden pozneje se mu je res mleko uprlo. Ali mu je strah škodoval, ker ga je sneg prestrašil, ali se je prehladil, ker je šel od gorke Rokavnikove peči na veter, ali si je s čim drugim nakopal bolezen, znano ni. Pa saj ni bilo treba posebne bolezni, starost je vže sama bolezen. In kakor vemo, da se bode približala zima in da bode zamrlo vse življenje v prirodi, kadar pobeli sneg polje in hrib, takó tudi človeku kažejo snežnobeli lasjé, da se je postaral in da bode umrl. No, stari Gabrovec je dobro poznal ta znamenja in vže dolgo se je nádejal, da ga pokliče nebeški pastir k sebi, to zimo se je pa res preselil k njemu. Mleko mu ni več dišalo, drugega tudi ni mogel uživati, zato mu je bilo kot nekdanjemu čredniku odločeno mesto na nebeškem, prebogatem pašniku, kjer se lahko živi brez zemeljske hrane.

Tudi nam se bode ob uri, katere ne vemo — morda vže v mladosti — reklo: „Prišla je tvoja zima — starost, pojdi s svetá!“ Da bi le bili takrat pripravljeni in bi vže poprej véasih malo pomislili, kaj je to: starost — zima!

Kajtimar.

V slovó.

(V spominsko knjigo prijatelju M. R.)

Okj z Bogom, draga ròdna vás,
Oj z Bogom, gòre in dobráve, —
Vznesène duše tód na glás
Sporočam zadnje vam pozdráve.

Oj z Bogom tebi, mili kràj:
Domači kròv stojèè vrh griča!
Ti moj si bil jedini ràj,
Vesélj mladostnih néma priča.

Oj z Bogom Tebi, ki vedríl
Prisrèno si mi dneve zláte, —
Kjer hodil bom, doklèr bom žíl,
Spomín bom trajen hranil ná-te.

Osládi Bog ti stare dní,
Ohráni Te z družinskim krogom, —
Spominjaj se i mène Ti,
Ki tod v slovó Ti klíčem: Z Bogom!

Jos. Volc.

Sv. Frančišek Asiški in Gubijski volk.

Gubio je mesto v Umbriji, ležeče ob strmi pológi Apenín, na severu mesta Asisi. Strah temu mestu je bil volk, strašen po svoji velikósti in divjósti. Napadal ni samo živine, raztrgal je bil vže več otrók in celó nekaj odraslih ljudij. Prebivalci mesta so bili v velikem strahu, celó najpogúmnejši si niso upali neoboroženi muditi se izvan mestnih zidóv. — Ko čuje sv. Frančišek o tej nadlogi, zasmilijo se mu prebivalci gubijskega mesta. Zató sklene, da obišeče opásnega roparja. Zaupajóč na pomoč božjo se napotí v goro.

Oplašena množiča meščánov mu je sledila iz dalje. Tedáj plane zver motena v svojem počitku z odprtím žrelom na sv. Frančiška. Mož božji pa ji grè mirno nasproti, naredi čez njo znamenja sv. križa ter ji zakliče z zvenečím glasom: „Pojdi sèm, brate volk! Velím ti, da ne škoduješ ni mèni, ni komu drugemu!“ — Volk hipoma obstane ter se vleže kroták kot jagnje k nogam svetnikovim. „Brate volk,“ ogovori ga zopet svetnik, „ti si se hudó pregrešil. Davil nisi samó živalij, — grozovitost tvoja je segala takó daleč, da si moril ljudi, ustvarjene po božji podobi. Za take hudobije pač zaslužiš — smrtno obsodbo. Vsakdo ti je zlovoljen, vsi okoličani te sovražijo. Toda, brate volk, jaz želim, da podpišeš mirovno pogodbo. Dobro vem, da je bil glad jedini vzrok tvojih hudobij; oblubi mi toraj, da bodeš živel poslèj nedolžno; potem ti odpusté tudi meščani grehe tvoje preteklosti in skrbeli bodo dan na dan tebi za hrano. Si-li s tem zadovoljen?“ In volk je nagnil glavo v znamenje, da mu je predlog povšeči.

Nató se vrne sv. Frančišek v mesto in volk je šel za njim, prav kakor pes za svojim gospodarjem. Ker je bilo vse prebivalstvo zbrano na javnem trgu, da bi bilo svedok (priča) takó čudovitemu dogodku, stopi sv. Frančišek na vzvišen prostor in nagovori množico takó-le: „Bratje, v kazen za vaše grehe vam je poslal Bog to nadlogo. Toda pomislite: če je bilo vže žrelo te uboge živali — kakor je tudi strašna — vašemu mestu in vsi okolici v strah in trepèt, koliko bolje se morate bati še-le peklà, ki bode mučil žrtve svoje vso večnost. O spreobrnite se toraj, delajte pokoro! Potem vas bode Bog ne samó v tem življenji rešil bésnega volka, ampak tudi v smrti večnega ognja.“ —

Po teh besedah povpraša svetnik slovesno predstojnike mesta in vse prebivalce, ali podpišejo pogodbo z volkom, rekše: ali hočejo volku dajati hrano proti temu, da on oblubi nikomur več nahuditi. Vsi pritrdijo jednoglasno pogodbi. V znak, da tudi on podpiše in potrdi pogodbo, položi volk svojo šapo (taco) v roko svetnikovo. Ob tem prizoru je vzkípelo strmenje ljudij, navdušeni klici so doneli iz grla vsakteremu prisotniku. Nató se razide ljudstvo hvalèč in zahvaljujóč Boga, ki mu je poslal sv. Frančiška, da jih je rešil vsled svojih zaslug opasne zverí.

Volk je živel še dve leti v mestu Gubiju; zaupljivo je hodil od vrat do vrat, pohajal je celó hiše, ne da je komu kaj nahudil, ne da se je njemu zgodila kaka krivica. Vsakdo se je potrudil, da mu je dal potrebne hrane. Kadar je hodil po mestu, niti jeden pes ni lajal nad njim. Dve leti potem je poginil — vsled starosti.

Prevèl Jos. Volc.

Vidite jih, to so trí!

Vidite jih, to so trí,
 Da jim blizu para ní!
 Mati jim je rékla:
 „Kruhek bi vam spékla,
 Moke ímam in solí,
 Ali drv potrebnih ní.“
 Kaj storé pa ti mladiči?
 Dvignejo pri tej se priči
 In do gozda odhité,
 Da potrebnih drv dobé.
 Krubek res je dobra jéd,
 Boljša časih kakor méd —

Kdo se ne bi zánj potíl,
 Da ga košček bi dobíl? —
 Mislíte, ko grejo h koči,
 Da jim pót obraze moči?
 Pót — sevéda — zdaj, ko mráz
 Reže vsakemu v obráz —
 Vas nikdó, ki ste pri peči,
 Tega mi ne more reči,
 Poslušajte drvonôse
 Pol obute in pol bôse,
 Oni, ki to prav vedó,
 Tudi lahko povedó.

Bratee, z butaro na glavi,
 Zdaj na levi, zdaj na pravi
 Pleše in si v desno diha,
 A po zraku z levo niha,
 Čaka, da bo sestra Zala
 Svoje delo dokončala.
 Mlado Zorko zébe, jej,
 Kakor níkdar še poprej —
 Zala v sneg je poklekníla,
 Da ji vratek bo ovíla,
 Ker bi lahko se zgodilo,

Da bi vrat si prehladilo
 Revše malo — Zorka, úh,
 Ki takó diši ji kruh.
 Kdo li pôtlej bi ga jédel,
 Kužek bo to dobro védel,
 Ki na mrazu zdaj sedí —
 Kužek, moder nisi tí!
 Mári legel bi pod peč,
 Peč je v zimi dobra reč,
 Jé-li, črna ptica vran,
 Boljša peč, kot snežna plan?

Modést.

Dobro jutro!

Skozi ôkno solnček zlâti
Greje gôrke mi odeje, —
Môči ni mi več zaspâti,
Skoraj treba bode vstâti,
Zunaj dan se jasen smeje:

Dobro jutro!

V vèži grlica me kliče,
Koklja na dvorišči klôče,
Za negodne golobiče
Prosi golobíca piče —
Več mi spati ni mogoče:

Dobro jutro!

Še v molitev bogomílo
Sklenem rôžnati ročíci,
Náse denem oblačílo
In zakličem pozdravílo
Mami, áteju, sestrici:

Dobro jutro!

Jos. Vole.

Moj voz.

K' sem pri mam'ci pobič bil,
Sem dovolj veselja užil.
(*Národna.*)

1894 ni 1893, to je jasno kakor beli dan. Zato tudi ni, da bi ostal človek v novem letu tak, kakeršen je bil v starem. I no, lani se je vže še prebilo brez voza, a letos, ej, letos bo pa druga, kaj si mislite! Nič več peš, ampak z vozom; takó se spodobuje, če hočeš napredovati! Vidite, pridni in ljubi moji Vrtčevci, o nekem vozu sem se vam namenil letos govoriti.

„I, pa si čuden, nenavaden človek! Saj vender veš in vidiš, da so po zimi vozovi spravljani in da vpregamo saní,“ utegnil bi me kdo zavrtniti. Ali jaz, odkar imam svoj voz, nobene ne zamolčim, temveč hitro opravičim svoje početje takó-le:

Novo leto se je približalo ter mi vzbudilo vsakovrstnih mislij. Največkrat pa se mi je vsiljeval pesnikov izrek: „Urno vrtí se časa koló.“ Dà res, urno poteka čas! Kaj je tega, ko smo pred letom dnij tudi praznovali novo leto, a sedaj je prišel vže zopet taisti praznik. — Poglejte, časovno kolo me je domislilo mojega voza. Saj vender vsak vé, da ima tudi voz kolo, in — česar mi ni treba posebej povdarjati — ne samó jednega, marveč po več jih ima, najčešče po štiri; če toraj zagledam kolo, lahko mi pohité misli tudi k vozu. Sedaj vam je jasno, kaj me je napotilo, da sem v najhujšem mrazi privlekel svoj voz na dan. Toda kakšen je prav za prav, kaj sem naložil nánj, to vam je pa še vedno zastávica. A tudi to brž izveste, samo nekoliko počakajte, da se slina ugasí — kakor pravijo — in da vam vse počasi in zložno dopovem.

Ko sem toraj o novem letu premišljeval, ali bolje sanjal, kaj vse me je doletelo leta 1893. — hvala Bogu in sv. Ivanu, marsikak vesel trenotek pretečenega leta sem si oživil, pa tudi brez žalostnih spominov ni bilo — pritaknilo se mi je kar nehoté še to-le modrovanje: Vedno upam, da bode bolje. Ko sem bil namreč majhen, da bi me bil lahko berač skril v svojo malho, želel sem samó tega, da bi vže bil velik ter videl s tál sosedo skozi okno, kadar pojde k nam v vas. Pa mi je dal ljubi Bog zdravje in toliko telesno visokost, da sem za silo vže lahko pogledal skozi okno, in spoznal kdo hodi mimo nas. Toda sedaj so se oglasile v meni druge, še gorkeješe želje. Oh, da bi bil v Ljubljani v šolah! Dali so me v ljubljanske šole. Da bi me le iz mestnih šol ne izpodili! Niso me. A evo nove moje želje: samó v osmi šoli bi še rad bil, potem bom pa popolnoma srečen. Izpolnjevala se mi je želja za željo, marsikateri strah je izginil, toda srce želi še vedno, vedno kaj novega, vedno upa in je nemirno, dokler ne počiva v Bógu, kakor pravi sv. Avguštin. In dalje ko živimo, po več stvaréh hrepenimo, a vseh ne dosežemo, zato smo pa semtertja nezadovoljni s sedanostjo ter hvalimo in blagrujemo svoja otroška leta. Pa čisto po pravici! Takrat smo imeli namreč menj želj, menj nad, in zato so se nam lažje izpolnjevale. Brez dvoma vsakdo rad prizna:

K' sem pri mam'ci pobič bil,
Sem dovolj veselja užil.“

Jaz vsaj nikdar ne pozabim ónih let, katera sem preživel pri materi, očetu, bratih in sestrah, mladostnih prijateljih, leta — katera sem preživel domá. In ker mi ni mogoče nazaj v óna brezskrbna leta, ko mi je potekalo življenje skoraj popolnoma brez želj — saj sem imel domá vse! — omislil sem si voz, na kateri bodem naložil vse nekaj prijetne mi stvari domače hiše in sploh mladih dnij. Koderkoli bodem odslej hodil, moj voz pojde z menój, spomini na dom mi bodo neločljivi prijatelji do smrti. Vem pa, da ste vsaj nekoliko radovedni, mladi znančki moji — no, mlad človek mora biti radoveden, da se preje kaj nauči — razkazoval vam bodem toraj posamezne stvari, ki jih vozim na svojem vozi. Menim in upam, da vam bode marsikaj všeč, in da mi bodeate zato radi malo potiskali, če bi sam omagoval v kakem hudem klanci. Jéli, da!

Sedàj pa le bližje, kdor hoče videti moj voz in slišati, kaj je na njem. Toda raca na vodi, kmalu bi bil čisto pozabil! Novo leto vam moram še prej voščiti, če nè, naposled me bodeate še karali, kak neotesanec sem. A tega pa nè, da bi mi kdo kaj takega oponašal, raje se nekoliko zakasnim v pripovedovanji. Ej, ljubi moji, saj sem voz zavrl, ne bode se ganil z mesta, nè! Toraj voščilo — kako sem se vže zopet zaklepetal! Voščim vam vsem, dečkom in deklicam — imen je preveč, da bi vsakega in vsako takó nagovoril, kakor vas kličejo domá — vsem vam voščim, deklicam in dečkom, da bi bili v letu 1894. bogaboječi in zdravi in — — Ej, kaj pa še gledate? Za letos imate vže dosti! kaj vam bodem pa voščil za l. 1895., če vže danes vse razdam? Le pomislite, da je vže to zelo zelo mnogo, kar sem vam želel za letos: bogaboječnost in pa zdravje. Da bi le tega dvojega nikoli ne pogrešali!

1. Naš voziček.

Moj voz ima štiri velika okrogla kolesa, velik je, trden je, dve lestvici sta natakneni na štirih ročicah — toda čemú vam ga opisovati takó na drobno. Prav dober voz je, saj bodeate videli, koliko šare sem nametal nánj, pa še zaškripal ni, toraj kaj mu more kdo očitati!

Največja stvar na njem je brez ugovarjanja naš voziček ali kočijica, kakor smo ga tudi imenovali. Če bi poskušal kdo še štiri take gori spraviti, potem bi bilo pa komaj še kaj prostora. Po tem pojasnilu vam je umevno, da je naš voziček v primeri z mojim vozom pravi pritlikavec, a zato mu tudi ne pravim voz, ampak samó voziček. Toda če ni velik, ličen in pripraven je pa, reci kdo, kar hoče. Samó dve kolesci mu je napravil kolar, a kakšni! Kakor igrača! Nič večji nista, kakor poštena hleba, ali pa — da vam to še drugače dopovem, ker vi ste imeli pač še malo hlebov v rokah in ste le bolj malic vajeni — ali kakor vodna škafa. Pa kako se rado in lepo vrti vsako teh kolés! Vsako sem zapisal, zakaj verjemite mi, obeh hkrati nisem mogel zavrteti, prešibki roki sem imel. Ker se mi je pa neizrecno lepo zdelo, če se je vrtelo jedno kolo naprej, drugo pa nazaj, hodil sem od kolesa do kolesa — kolesi pa na okoli! In da si ne bodeate glav belili, kako to, da sta se dali kolesci vrteti, treba vam je povedati tó-le: Naš voziček je bil tako malo težek, da sem ga lahko prijel za oje, krepko privzdignil, in kmalu je bil narobe naslonjen na zidu, kolesci pa sta bili prosti.

Ne vem, da ne znam ničesar zamolčati in brž vse izblebetam! O vrtenji koles sem vam mislil pripovedovati še le pozneje, a najprej sem sklenil opisati vam voziček. Mislite si toraj, da ni prevrnjen, temveč da stoji na kolesih. Takó. Poglejmo óje! Le-tó ima na sprednjem konci podobo križa; skozi glavni tram je namreč vtaknjen droben povprečni, da se lažje drži in vleče. Na drugem konci pa je pritrjen pod oje železen količek, da voziček mirno stoji, saj sami izprevidite, da bi se moral drugače nagniti naprej ali nazaj. Nad osjó, ki veže obe kolesi, in pa nad ojesom, ki je podaljšano in zasajeno prav v ós, narejen je pravi voziček, to je prostor, kamor se lahko kaj naloži. Ta prostor je spodaj obbit z deskami, ob krajih pa ga ograjajo leseni količki, katere vežejo na štírih straneh močni drogovi. —

Dolgo sem vam opisoval voziček, menda ga kolar ni dosti dalje delal, ali nič ne dé, če sem se malo potrudil pri njem, zakaj voziček in jaz sva bila nekdam v jako tesni dotiki. Prav nalašč je bil záme kupljen, ali čujete — záme! Seveda záme, toda povedati vam moram vse. Prvorojenec sem bil pri hiši, jokati sem znal kmalu in vekati, bratov ali sester še nisem imel, da bi me bili tešili, oče in mati pa tudi nista imela vedno časa, da bi meni jok preganjala, zato sta naročila pri kolarji ta voziček. Ko je bil narejen, naložila je mati vánj nekaj blazinic in rjuh, med nje pa posadila mene. Potem pa sta me vozila po hiši, ali tudi zunaj, sosedov Franek in Micika, ki sta me včasih prišla gledat ter izpraševat stariše moje, kdaj bodem vže jaz prišel k sosedovim v vas. Toda teh časov ne bodem hvalil, ker jih — ne pómnim. Kar sem namreč omenil, povedala mi je mati.

Pač pa vam ne smem in nečem zamolčati neke druge vožnje na našem vozičku. Odkritosrčno se izpovem, da so mi najslajši spomini tistih dnij, ko me je mati jemala s seboj na polje — seveda vselej na vozičku. Kaj sem imel tedaj let? Štiri, k večjemu pet mi jih je bilo, toda pómnim vse to boljše, kakor marsikaj iz poznejšega časa. Navadno sva odrinila od doma nekako ob jedni ali ob pol dveh popóludne, ko je bilo v kuhinji, v hlevu in drugodi vse opravljeno. To je bila prijetna pot, da-si je voziček odskakoval po kamenji in me tresel, kakor bi se bila pogodila! Pa kaj mi je délo, če se nisem vozil po gladki poti! Dovolj mi je bilo, da se peljem. In koliko sem takrat novega izvedel, česar še do danes nisem pozabil. Za vsako njivo sem vprašal, čegava je, učil sem se razločevati pšenico od ječmena, spoznaval sem rž, oves, krompir, sploh vse, kar sadimo in sejemo po naših njivah.

Naj vam povem, kako je bilo nekoč, ko je šla mati z menoj pšenico plet. No, jaz sem capljal po razorih za njo in hotel biti tudi priden, zato sem poskušal pleti. Toda nisem poznal drugega plevela, kakor kokalj, pa še tega ne, če ni bil v cvetji. Zato sem sklenil, da bodem ruval sam kokalj — zakaj pšenice se mi je škoda zdelo, ker mi je povedala mati, da bo kasneje iz njenega zrnja spekla kruh. Toda hitro sem se zagledal v mravljo, ki je vlekla težko bilko, potem sem začel izpraševati, čemu ji bode bilka. Med vednimi vprašanji sem napel bore malo, nesel bi bil lahko vse v jedni roki domóv. A tak sem pa bil. Kar sem sam naruval, tega nisem dejal med drug plevel, nè, ampak posebej je moralo biti, da se je videlo, koliko sem napravil. Mati je dobro vedela, da še nisem za nobeno rabo in da bodem več pohodil in pomečkal, kakor oplel, zato me je pre-

govorila, da sem sedel na kup plevala in se učil moliti. V cerkvi sv. Vida je udarila ura tri, mati je rekla, da je dobro moliti „češčeno Marijo“ za srečno zadnjo uro na čast žalostni Materi božji, kadar ura bije. Pa mi je narekovala besede, če sem zastajal, in zmolila sva prvo molitev, katero sem tačas vže na pol znal. Potem sem se še nekaj časa s tem ukvarjal, da sem znašal kupe plevela, a kmalu me je zmotil skorjanec v višavi, potem pa bi bil rad vedel, zakaj je nad zvonikom cerkve sv. Vida angelj, in tako se mi je jeziček vedno majal, tudi sicer sem v jedno mer gibal z rokami in nogami, ná, pa se me je lotil zaspanec, saj veste: otrok je otrok.

„Mati, bolan sem,“ oglasil sem se kar nenadoma.

„I, kaj pa ti je, da si tako strašno bolan?“ vprašala me je mati.

„Ne vem, samó bolan sem, res.“

„Le počakaj, ležat pojdeš, pa ti bode odleglo,“ tolažila me je, dobro vedoč, da moja bolezen ni drugega kakor zaspanost.

„Ležat pa vže ne grem, tam bom sam,“ branil sem se.

„Ne boš sam, ne, saj bom tudi jaz pri tebi; pojdi, greva! Pod vozičkom ti posteljem na plevelu, pa boš v senci, tako prijetno ti boče — pojdi, greva!“ In prijela me je za roko, pa sem šel za njo, vso pot tožeč, da sem neznansko bolan. No, posteljica mi je bila bolniku kmalu pripravljena, legel sem, mati je sedla poleg mene, pa sem brž — zaspal. Nato je šla mati zopet plet, pustivši me spečega v senci pod vozičkom. Vetrič me je hladil, voziček senčil in ptički so mi peli, da mi je bilo slaje spanje . . .

Tačas pa se je mati pehala in pehala, ura je potekala za uro, jaz pa sem še vedno spal. Dan se je vže nagnil proti večeru. Sedaj je mati znosila ves plevel k vozičku ter me zbudila:

„Ivan, ali si še bolan? Vstani, domóv pojdeva.“

Pa sem se predramil — ozdravljen. Seveda malo sledú je vže še ostalo od prejšnje bolezni, zakaj nič kaj zgovoren nisem bil, temveč ves čemerem. kisel in dremoten. A glejte, kako me je mati ljubila. Poln voziček je naložila plevela, vsa utrujena je vže bila, pa vender me je posadila v izkopano jamico vrh plevela ter me peljala zopet domóv. Dà, kje je taka ljubezen, kakor je materina? Prav pod našo vasjó je kratek, pa hud klanec. Ménite, da me je mati tu izložila? Nè in nè! Rajša se je upirala, da ji je znoj lil s čela, samó da sem bil jaz zadovoljen in srečen. Predobra mati!

Toda ti lepi, najlepši mi časi so minili, kakor mine vse na svetu. Nisem se vozil dolgo na vozičku, nè: vse se je predrugačilo, záme poslabšalo. Jaz namreč nisem bil vedno jedini otrok pri nas, ampak dobil sem neko zimo bratca Tomaža. Pa čujte, kakšnega bratca! Izpodrinil me je z vozička, pa ne le to, še voziti in varovati sem ga moral.

Vender včasih je bilo pa tudi na vso moč prijetno, kadar sem vozil Tomaža na vozičku. Domá mi ga je mati dobro zavila, da ga ni zeblo; če je bilo še vzpomladi, dala mu je v roko kako igračico, meni pa málico, potem pa — hajdi z vozičkom po vasi! Brž se nas je nabralo več takih malih voznikov; vozili smo vsi jednako blagó, kaj čuda toraj, če smo bili radi skupaj? Kar zaporéd smo se uvrstili in se igrali železnico — konec naše vasi vozi namreč vsak dan železnica,

zato smo si izmislili to igro. Sosedov Franek je bil najmodrejši med nami, pa smo ga izvolili, da je vozil prvi in žvižgal, kakor prava železnica. Jaz sem bil pa najraje zadnji, da sem zaviral, kadar smo šli počasi.

Nekoč sem po stari navadi vtaknil leskovo palico za blazine kot zavornico, tako da je zadevala ob kolesne špice, pa zopet odletovala in ropotala kakor klepetec na strehi. Sam sebi sem se čudil, da sem jo tako dobro pogodil. Ko je Franek močno zabrlizgal ter kliče „vš-vš-vš-vš“ stekel, drugi pa za njim, spustil sem se tudi jaz s svojim zavrtim vozičkom v dir. Da bi bili vi sedaj čuli! prav tak šum in ropot smo napravili z vozički, vzlasti jaz s svojim, kakor bi bila drdrala prava pravcata železnica. A sedaj se splaši, sam ne vem, kakó in zakaj, moja leskovka in oplazi Tomaža po nosi. Le-tá kajpada v jok! Ustavim in se ozrem, da vidim, kaj mu je, da joka. Ko pa zagledam kri, zjasni se mi brž vse, in v strahu skočim k njemu. Tudi drugi se mi hitro pridružijo, ker smo bili baš privozili na konec vási, kjer smo navadno obračali. No, Tomaža sem kmalu premotil s svojim pipcem, in ker je imel tišti dan rdeče krilce, katero si je bil nekoliko okrvavil, poznalo se tudi ni nič, da mu je tekla kri, ki se mu je pa naglo ustavila. Pa smo zopet zdirjali proti sredi vási, in zopet sem zaviral.

Vselej se pa tudi nismo igrali železnice, ampak semtertjã smo šli raje na sosedov travnik. Tam smo zapeljali vozičke skupaj, da so se mali naši bratci in sestrice gledali in po svoje zabavali, váruhi pa smo se lovili po travniku ali kaj drugega počeli. Pa vam povem, da zopet ni bilo brez nesreče. Kakor je pripraven in priročen naš voziček, vseh dobrih lastnostij pa le nima, te namreč pogrešam pri njem, da bi znal sam otroke varovati. Vidite, vozički so bili vsi na jednom mestu, otroci pa, ki so bili na njih, skušali so prilesti drug do drugega. No, naš Tomaž, ki ni imel vedno največje sreče, staknil jo je tudi tukaj. Prerival se je tako dolgo med blazinami, da se je voziček nagnil, po konci postavil, Tomaža pa iztresel. To se mu je kajpada dozdevalo tako novo in zato tudi strašno, da je jel kričati na vse grlo, in ker ga nisem takój slišal, pritegnili so mu še njegovi majhni továriši. A huđega se mu ni pripetilo nič, saj je padel na mehko travo. Pobral sem ga, naložil zopet na voziček, nekaterikrat ga prepeljal, in ko le še ni utihnil, celó zdirjal, no potem se je pa umiril. Pa je prišel zopet v prejšnjo družbo, jaz pa tudi v svojo. —

Marsikak vesel dan sem doživel z vozičkom tudi takrat, kadar sem peljal žito v mlin. Seveda sam nisem rad hodil, pa tudi skoraj ne pomnim, da bi ne bil poiskal tega ali ónega továriša. To sva vam jo udrla po klanci; pa tudi pozneje po ravnem sva tekla, ko sva se bila dobro zaletela, da bi le prej videla Savo in pa tista velikanska kolesa, ki se tako mogočno in počasi, dejal bi, modro vrté ter oživljajo ves mlin. Da-si se mi je zdel v mlinu nekoliko prevelik ropot, vendar mi je bilo tako všeč ondú, da sem malo ne vselej pozabil iti domóv. Zlasti sem rad stal pred stopami, ki so se tako zložno in veličastno premikale. A ko sem vže dolgo strmel in gledal, naveličal se me je mlinar, ker ni imel prazne poti, zgrabil me je nalašč s svojimi močnatimi rokami pod pázduho ter mi zapretil, da me vrže v vodo, če ne grem brž domóv. To vam jo sva ucvrla s továrišem! Pa prav je bilo, da sva odrinila, saj domá so se vže bali, da ne bi bil padel v Savo.

V dveh ali treh dneh pa je bilo zopet treba iti v mlin, ker v tem časi je mlinar navadno izvršil svoje delo. Če mu je pa včasih kaj nagajalo ali je klepal kamen, in nisem dobil moke, dirjal sem še jedenkrat z vozičkom od doma do mlina, pa se nisem jezil zaradi tega, če prav mati ni mogla speči kruha. Ej, saj je sosedu rada posodila hlebec, jaz sem pa le bil konjiček, moj tovariš pa voznik, ali tudi obratno, saj ni bilo tako natančno. —

Toliko vam bodi dovolj o našem vozičku. Površno si ga vže lahko predočujete in po večjem tudi veste, kaj sem doživel na njem in ž njim in zakaj ga imam na vozi svojih spominov.

Vže se je skrila marsikateri dan za Šmarno goro, odkar več ne prevažam vozička, včasih sem od takrat vže sedel v zložni gosposki kočiji, toda v nji ni tako, kakor je bilo na vozičku, ko me je še mati vozila. Ni takó pa ni takó!

Samó jedno željo imam še gledé tega vozička. Veste kakšno? Da bi ob moji smrti angeljci dejali mojo dušo nánj in jo peljali v sveta nebesa. Če pa pusté voziček na tem svetu ter z mojo dušo sámó poleté k Bogu, ne bodem se hudoval, saj v družbi božji in angeljski bodem lahko pogrešal nekdanj ljubi mi voziček, kaj ménite, da nè?

Kajtimar.

Po zimskih dnéh.

Mimulo je . . . Nobène več
Ni cvetke na okróg
In plašč snežen, svitló blesteč
Odél je hrib in log.

Kje zdaj je cvet, ki v teh bregéh
Opojno je dehtél?
In kje je spev, ki v jasnih dnéh
Nekdáj je tu donél?

Ledeni mraz končál je cvet,
Da lepši se vzbudí,
Ko solnce z neba gôrko spet
Po logu zablestí.

Na gôrki jug odplul je ptič
Od snežnih teh bregóv,
Da v mladem cvetji lepše v grič
Odméva spev njegov. — —

Pri ôknu starec ném slonim
In gledam v snežni svet,
Spominé v duši si budim
Iz davno prešlih let.

Kot spev glasán, kot cvet žarèč
I jaz nekdanj sem bil,
Ko časov burnih tek hitèč
Ni lás mi še belil.

A zdáj osúl mi cvetje je
Preteklih dnij vihár,
Zamrlo s cvetjem petje je
In ž njim mladostí žár.

A če vzbudí se cvetu kál,
Ko mine zimski mráz, —
Mordà bom v vekov veke spál
V temíni grôbni — jaz?

Ni cvet nobén takó krasán,
Kot moje bo teló,
Ko sine mu vstajenja dan
In mu odprè — nebó.

Jos. Vole.

Vzprejem dobrovskega gospoda župnika

29. dne meseca novembra 1893. l.

obili smo iz Dobrove pri Ljubljani naslednje vrstice, ki so vredne, da je uvažujemo in hranimo v spomin v našem „Vrtci.“

Mladina dobrovske šole je pozdravila dné 29. nov. pretečenega leta svojega novega gosp. župnika ob njegovem vzprejemu s sledečimi besedami:

Visokočastiti gospod župnik! Premili naš duhovni oče!

Presrečni so otroci vsake katoliške družine, katerim je dal dobrotljivi Bog skrbne, pobožne in krščanske roditelje a še srečnejši so otroci svete matere katoliške cerkve, katerim je njihov začetnik, naš Zveličar Jezus sam, dal skrbnega in dobrega duhovnega očeta.

Takega dobrega in skrbnega očeta nam pošlje vsemogočni Bog danes v Vaši posvečeni osebi. Vi, prečastiti gospod, vodili bodete odslej stare in mlade v naši lepi in sloveči dobrovski fari po ónih potih, katere je večna resnica, Sin Božji sam, ustanovil v dosego naše časne in večne sreče; vodili nas bodete po poti mirú, sprave in ljubezni božje. Prinesli nam ste danes s svojim prihodom nebeških zakladov, katerih môlj in rjá uničiti ne moreta. Vsemogočni Bog naj blagoslovi Vaš trud in Vaša dejanja v Vašem novem službovanji naše lepe dobrovske fare, kateri zaščitnica je prečista Devica Marija. Ona naj Vas, prečastiti naš duhovni oče, vzprejme ob tem slovesnem trenutku Vašega prihoda v svoje materinsko varstvo.

Mi ubožni šolski otroci smo še slabe in šibke stvarce; vsaka majhna sapica nas lahko potegne na napačni pot. Zatorej Vas prosimo, prečastiti naš dušni pastir, imejte potrpljenje z nami. Ako bi ta ali drugi izmeji nas storil kaj napačnega, storil ni tega nalašč, ampak iz otroške lehkomišelnosti. Da bi se kaj takega ne zgodilo, prositi hočemo sléharni dan ljubega Boga in Marijo, prečisto Devico, katera bode izvestno rada uslišala naše prošnje, da bi ostali vedno v dobrem. Molili bodemo radi za Vas, spominjajte se pa tudi Vi nas pri daritvi svete maše.

V znamenje naše nedolžnosti, naše iskrene ljubezni in ponižnosti Vam poklanjamo ta šopek umetelnih cvetic ob Vašem prihodu; vzprejmite ga kot najboljši dar, ki ga imamo. (Deklica podá novemu gospodu župniku lep šopek cvetic.)

A to so le mrtve cvetice; žive cvetice smo mi, šolska mladina, zbrani tukaj okolo Vas v živ venec. Darujemo vam ob enem svoja nedolžna srca, iz katerih Vam hočemo spletati živ venec poštenega krščanskega življenja, popolne udanosti, krotkosti, ponižnosti in svete neomahljive ljubezni. Da se bodo te cvetice tudi skozi vse naše življenje v krasen venec razevitale, prosimo Vašega blagoslova, ker v njem je naša časna in večna, dušna in telesna sreča. (Otroci pokleknejo in prejmo očetovski blagoslov novega gospoda župnika.)

Blagoslov božji, katerega smo prejeli iz Vaših očetovskih rok, naj rosi milost božjo na nas in Vas, mili naš duhovni oče, ter na vso dobrovsko faro ter naj za vse skupaj obrodi tisočerega sadú za naše večno izveličanje.

Zakličemo Vam navdušeno! Dobro došli! Bog in pomoč njegova bodi vedno z Vami! Slava! Slava! Slava!

Leopoldina R.

 Dalje v prilogi.

VRTČEVA PRILOGA.

Betlehemeski nedolžni otročiči.

Kaj mili jôk, kaj britki stok,
Kaj ôni grôzopolni vzdihî?
Ni vojnih čet to stok in jôk
In vpitje divje v noči tihî?

Gorjé gorjé! Rimlján močán
Po mestu in vaséh razsaja;
Gorjé ti, Betlehem, — končán
Bo vsak, kdor v tebi se nahaja! —

Nikár! Ta stok, ta mili jôk,
To vojnih mož pač niso glási;
To žen je stok in jôk otrók,
Ki v mestu sliši se in vási.

Nikár, nikár! Saj blag Rimlján
Ni z vojsko prihrumèl v Judéjo,
To mož Heród je, mož strašán,
S krvjó si če gasíti žéjo!

Si v krvi jédnega Heród
Osvete išče, grozoviti
Ukaz zató je dal: Le tód
Vse dečke male pomoríti.

Ko trenil bi z očmi — na mah
Po hišah prideró beríči;
Oj grôza, oh gorjé in strah —
Povsód, povsód ležé mrlíči!

Glej tù vže tók krvi širók,
Tu bílo vže je divje klánje;
Tù trupla čok, tam kosei rók —
Oj grôzno, nečloveško djánje!

Z doječih prs telesa sad,
Kot básna zver — brez vsega čuta —
Najdražji máteram zaklad
Beríčov trga roka kruta.

Zamán je mater mili glás:
„Oj pusti, pusti mi fantíča!“
Ne vzdih, ne sólzen njih obráz
Ne gané básnega beríča;

Zamán vijó roké proseč,
Zamán nedolžnost je otróka;
V nedolžna prsa góli meč
Nevsmiljena zasája róka.

„Še v prsa ta zasádi meč,
Ga materi v sreé zasádi!
Ni mári mi življenja več —
Čeprav še v letih sem vzpomládi!“ —

Po Betlehemu in vaséh
Krví še gorke vró potoci,
Po hišah vseh in vseh potéh
Ležé pomorjeni otroci. —

Nad žrtvami se kralj Heród
Brezbožni smeje in krohoče,
A Juda rod, izvóljen ród
Nad njimi britko, britko joče.

Končano vse do dveh je lét,
Kar možkega je spola bílo.
Ne en Hebrejec ni otét; —
Po vkazu se je vse zvršilo.

Da stol kraljévi bi Heród
Izgúbil — konec je bojázni:
Končán, umorjen je — Gospód,
I ta otét ni smrtni kazni! —

A jeden vender je otét,
Ta — novi kralj je Izraéla! —
Heród pa smrtno je zadét:
Ga božja roka je zadéla.

dr. H. Z.

Tatinski lovec.

a Zelenici pred kočo smo ležali, pa luna je sijala. Pod smreko nam je gorel mali ogenj, na nebu so se kresile zvezde. Kozar Andrejec je kadil tobak, ovčar Štefe je vil trte, črednik Komatar nam je pravil „storije,“ stara Meta se je okrog ognja medla, drugi smo se pa smijali. Krave so pinkljale in pozvnanjale z zvončeki in zvoncei ter počasno prežvekovale.

Krasno je bilo tistega večera v planini. Srce mi je bilo veselo, prepolno čutstev, in obrnil sem se na trati od ognja, naslonil na komolec in zrl v čarobno noč. Na obeh straneh doline so se dvigale silne stene klečevite Begunšice in kamenitega Srednjega vrha. Gromadni skladi so delali dolge sence, kakor bi plaval ob stenah orjaški duhovi. V dolini se je zrcalil mesec v biseru slovenske zemlje — v bledskem jezeru. Zamislil sem se v toliko naravno krasoto in čutil prav gorško, kako prav je imel pesnik, ko je vabil:

Prid' vrh planin
Nižave sin!

Prav zato pa tudi nisem slišal, kako se je v Begunšici sprožila skala, in kotajoč se po bregu vabila manjše in večje družice s seboj, da je šumelo in vršelo v melini, kakor da gre plaz. Tedaj me pa potrese Andrejec za ramo:

„Lej ga, ali boš spal? Poslušaj, kako se pasejo divje koze.“ Ko bi bil ti kaj prida, prinesel bi s seboj kak pihalnik, pa bi jutri prekadila debelega kozla!“

„Saj bi lahko dobil puško in dovoljenje, pa me ne veseli lov. Ne vem, zakaj nè!“ Takó sem se izgovarjal.

„Fantè, pravo imaš,“ potrdi mi Komatar ter sega po ogorek v ogenj, da bi si zažgal tobak, ki mu je ugasnil mej pripovedovanjem. Le pómni, kaj ti pravim, da še nihče ni šel po svetu z beraško palico zato, ker ni bil lovec. Ali teh je pa vže mnogo hodilo od hiše do hiše in še hodijo. Saj poznaš Trebšéta, nè?“

„Ali mári on zaradi lova prosjači?“ vprašam radovedno.

„I, kaj pa dà. Toraj nisi še slišal tega. I seveda, takrat si bil še za morjem v deveti deželi, ko se mu je primerilo tako, da hodi sedaj le po jedni nogi. Potem si pa bival v mestu, in tam tega vže ne vedó, če ti niso pravili. Le stoj, povem ti pa jaz!“

„Saj si vže stokrat povedal,“ huduje se Meta. „Spat pojdi, spat! Zjutraj se boš pa zopet potezal v postelji, da te ne bode moč spraviti izpod strehe!“

„Ne bodite huda, Meta,“ poprosil sem ženico; „Jaz nisem še slišal nikoli!“

„Saj ne bodem tebi pravil, Meta ti metasta! Ta le še ni slišal, pa je izgovorjeno!“ In Komatar je pravil to-le o Trebšétu:

„Dva dni pred Malim Šmarnom je bilo, tako pomnim, kakor bi bilo danes. Pa pride k nam Trebše; mati je nekaj po kuhinji onegavila, jaz sem pa za stavami sedel in platno tkal. Takrat smo vse doma pridelali. To bi ga bil moral iskati, ki bi bil nesel novec v prodajalnico za obleko.“

„Prav, prav Jaka, da si prišel; potekle so mi cevi za snovalnico, bodeš pa malo nasukal, kaj? Tako sem se pošalil ž njim. Zakaj bila sva prijatelja.“

„E, kaj bodeš metal snovalnico,“ odgovori mi. Jaz imam boljši svèt danes. Včeraj sem bil na Zelenici in sem zapazil, da se v Begunšici pase samotar.“

„Pa ti boš komaj vedel, kaj je samotar,“ popraša mene Komatar. „Veš, samotar je divji kozel, ki zapusti čredo in se pase sam záse. Ker nima nič skrbij, redi se dobro, in zato loveci najraje prežé na takega. Dokler je pa kozel pri čredi, móra vedno stražiti na skali, koze in kozličiči se pa pasó. Če zapazi kozel nevarnost, zažvižga, kakor bi na prste zabrlizgal, zbeži in vsa čreda jo pobriše za njim. Zato so taki kozli medli in suhi, ker mora le tako mimogrede utrgati kaj malega.“

Ko sem slišal o samotarji, hitro mi je zastala snovalnica in naslonil sem se čez platno ter poslušal Trebšeta. Imel sem takrat strašno sljó na lov. Trebšè je bil pa na divje koze kar mrtev in je bil prvi tatinski lovec daleč na okoli.

„Ali greš jutri z menoj,“ govoril je dalje Trebšè. „Stavim, da ti ne bode žal!“

„Saj bi šel, samó opasno (nevarno) se mi zdi.“

„Zakaj neki?“

„Zato ker tržiški lovec straži sedaj divje koze, da bo gospóda udarila nánje. Če naju zalóti, pela bode nama trda!“

„Ne bodi strahopeten! Če drugega ni, zato se ne bodeva oprezovala. Dva sta menda več, kakor jeden!“

Tako me je pregovoril, da sva takój drugo jutro odrinila v gore. Mati je šla na prag za mano in me svarila: „Takó mi nekaj pravi, da ne bode sreče. Nikar ne hodi!“ In pravo je imela mati, Bog ji daj nebesa! Kolikokrat sem se vže kesal, ker je nisem slušal. Ali kaj, ker ima mlad človek svojo trmo ter ne vé in neče vedeti, da je mladost norost, stara kost pa modrost.

Skoraj za dne sva prišla na Zelenico. Trebšè je hitro raztegnil daljnogled in iskal samotarja po Begunšici. Kmalu ga je zasledil. Obiral se je pri veliki skali blizu globokega propada. — Tukaj od kočé se ne vidi, jutri ti jo bodem pokazal, če bodeš hotel. — Prepričana sva bila, da nama ne uide.

Zalésti ga je bilo mogoče le po ozki polici, ki je vodila preko skale. A tudi kozel ni skoraj mogel drugje uiti, kakor po tej stezici. Hkrati je pa pihal tudi veter nama nazoper.

Če pa veter vleče proti divji kozi, potem je vse zamán. Ovoha te celo uro daleč in ti jo pobriše po skalah, da je ne vidiš z lepa.

Tukaj na Zelenici je pasel takrat neki Komandèž, s Tolminskega je bil, ti ga poznal nisi. Tistemu sva dala daljnogled, da je pazil na kozla. Támle gori v Srednjem vrhu je sedel na posekanem mecesnu. Na palico je obesil ruto in s tisto nama dajal znamenje, kako se obrača kozel, ali gre na desno ali levo, naprej ali nazaj.

Naglo sva plezala k višku in pogledovala na Komandèževa znamenja. Ali ta je bil le miren. To nam je bil jasen dokaz, da je samotar vedno še na istem mestu. Prišla sva že blizu tiste police. Treba je bilo prekobaliti le še neko skalo, pa bi bila vže lahko vzela kozla na muho. Pred skalo se še oddahneva in ogle-dava puški, če je vse v redu. Potem se ozrè Trebšè še na Komandèža. Ali tedaj je pa ta tako nerazumljivo čudno otepal s tisto zastavo, da nisva mogla razumeti, kaj bi rad.

„Nekaj je, Jaka!“ opomnim Trebšeta.

„Imaš pravo,“ potrđi mi Trebšè. „Toda bodi si, kar hoče, kozel nama ne uide.“

In kar puhnil je preko skale, jaz za njim in videla sva, kako jo je brisal samotar proti breznu.

„Jaka híti in dobro meri,“ takó sem ga izpodbujal. Ali ni bilo potreba. Vže je zagromela puška in velikansk kozel se je spel po konci, vrgel se znak in padel za neko skalo. Če bi tiste ne bilo, izvestno bi se bil zvalil v prepad in potlej bi ga bili jedli krokarji, ne pa midva. Zakaj ta žival ima silno trdno življenje. Moreš si misliti, če mu je krogla prevrtala prsi, pa je še otepal in mlatil z nogami in glavo, da ni mogel nihče blizu in sem mu še jaz dal jedno kroglo v sence. Potem sva ga izvlekla iz tiste jame za skalo, sedla poleg njega in pila nekoliko brinjevca. Kar samo se nama je smijalo, ko sva podrla takega korenjaka, pa tako naglo. Časih sva kretala več dni po gorah, a nisva prinesla drugega kot strgane črevlje in lačne torbe. Ali zdajci nama zagrmi za hrbtom:

„Sedaj smo pa skupaj, tata tatinska!“

Takó sem se prestrašil, da mi je steklenka z brinjevcem ušla iz rok ter se razbila na kámenu. Obrneva se, in za nama stoji sam živi tržiški lovec. Kdo bi si bil mislil kaj takega! Odgovorila nisva ničesar. Trebše je kar planil k višku in zgrabil puško.

„Puško in kozla méni!“ zavpije oblastno lovec.

„Tebi nikoli,“ zadere se Trebše in hoče možko mimo lovca. Ta pa nastavi dvocevko: „Puško! ali te ustrelim!“

Tedaj so se meni začele hlače tresti. Zakaj takih preprirov nisem bil vajen tako, kakor Trebše, katerega so vže gonili koroški in kranjski lovci, Bog si ga vedi kolikokrat.

Ali Jaku se je takój preveč zdelo, da bi mu kdo s strelom pretil. Kar šinil je v lovca, in kmalu sta se valjala in davila prav za tisto skalo, kakor se je poprej boril s smrtjo divji kozel. Jaz sem kričal, da puške iz rok. Ali vsak je držal svojo tako, kakor v kleščah in telebal z njo po glavi nasprotnikovi ali pa po skali, kamor je ravno zadel. Skočil sem k njima ter hotel pobrati puške. Pa Jaka je vže klečal na loveu in pihal srdito kakor gad. Takrat tlešči tako razklano, kakor bi bilo razneslo puško. Dim je zagrnil pretepalca, Jaka je boléstno vzkliknil, lovec je pa rekel: „Sedaj imaš dovolj!“

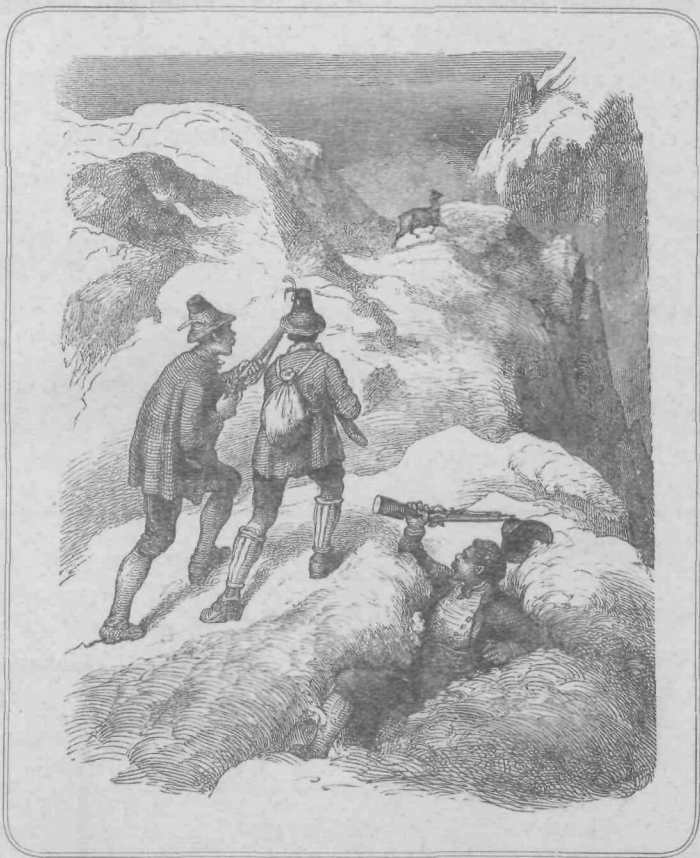
Ko se dim razkadi, videl sem Jako, kakó je bežal in se grabil za koleno, iz katerega je kri vrela kakor iz studenca.

„Moja noga, moja noga!“ vzdihoval je siromak, lovec je pa klel in si tudi brisal krvave lise, ki mu jih je napisalo Trebšetovo kopito. Jaz sem klical vse svetnike na pomoč in ošteval srdito lovca. Ta je pa zarenčal: „Tiho bodi, ali bodem pa še tebe.“ Potem se je pa pobral in me pustil samega pri Jaku. Mašil sem siromaku koleno, ki je bilo vse zdrobljeno; slekel sem srajco in ga obvezal, kakor sem vedel in znal. Potlej sem ga pa zadel na hrbet ter nesel Trebšeta mesto divjega kozla proti koči. Toliko nisem trpel nikoli in tudi ne bodem nikdar več, kakor tedaj, ko sem nosil obstreljenega Trebšeta. In še sedaj me je grôza, če pogledam, po kakih potih sem šel z njim. Ko sem ga privlekel h koči, padla sva oba, kakor mrtva. Jaz sem bil truden, kakor nikoli tega, onemu je pa toliko krvi odteklo, da je od slabosti kar dremal. Komandež mu je ustavil kri z mahom, pajčevinami in kresilno gobo. Potem mi je pa pravil, kako je videl lovca, ki se

je skrila v malo globél, da naji je zalotil. Šla sva trdo mimo njega. Ali preveč sva bila zaverovana v kozla; zato ga ni nobeden zapazil. Komandeževega svarilnega znamenja pa tudi nisva razumela.

Ker je prišel tisti dan Novakov hlapec po mecesne na Zelenico, naložil je Trebšeta in ga peljal domóv. Drugi dan so ga pripravili za smrt, mene so pa orožniki odgnali.

Pet mesecev sem sedel in premišljeval, da bi bilo vender boljše, če bi bil doma pošteno tkal in mater slúšal, kakor pa zverino kradel.

Prav takrat, kakor jaz iz ječe, prišel je Trebšè iz bólnice — prišel po jedni nogi, drugo sta pa nadomeščali bergli. In sedaj živi siromak ob tujih rokah, ko bi se mu lahko dobro godilo, če bi bil imel pamet.

Takó je dokončal pripoved Komatar in zopet segel v ogenj po ogorek, da bi bil z nova zažgal tobak. Ali Meta mu je izbila poleno iz rok in nas segnala vse spat, rekoč:

„Zvečer bi bédeli brez konca in kraja, tega pa nobeden ne vé, da je zjutraj treba dne iskati!“

Basnigoj.

Listje in cvetje.

Pada snežec pada.

Páda snežec páda,
 Ker je vže naváda,
 Kadar pride zíma,
 Ki ga preveč íma.
 Hiše zidamo snežéne,
 Strehe nosijo ledéne,
 V hiše hodijo ljudjé
 Bele suknje in glavé.
 Drv ne bomo jim kupili,
 Da bi sóbe si kurili —
 Drv naj da jim zíma,
 Če jih še kaj íma,
 Ker je mati nam dejala.
 Da bo skoraj vsa požgala.

Modést.

Presajena cvetka.

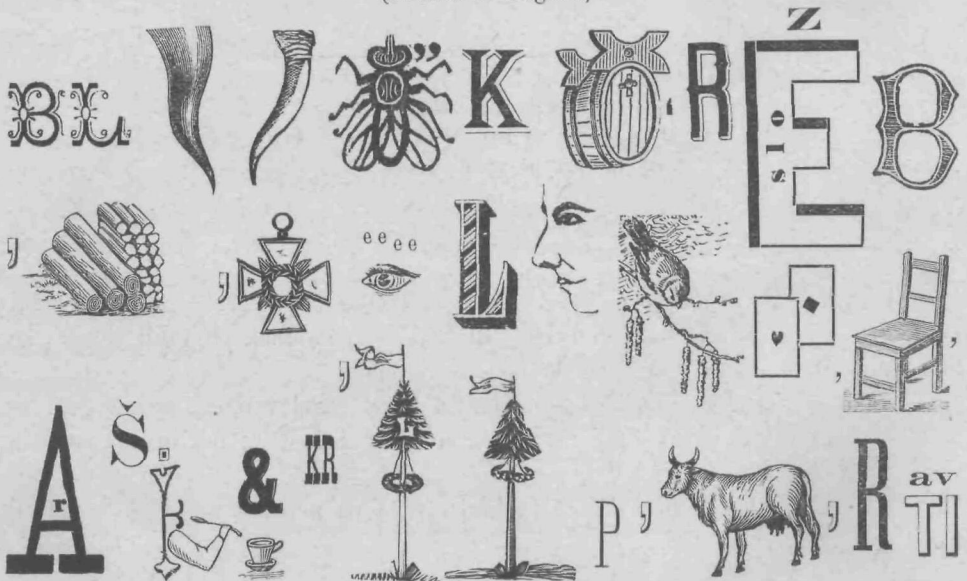
Ob potoku sta veseli
 Cvetki cvetli nekedáj,
 Družno tamkaj sta živeli,
 Vživali ljubezni ráj.
 Hudournik*) pa prihruje,
 Eno cvetek zrine s tal,
 In na tla dežele tuje
 Vzburkani jo vrže val . . .
 A presájeni cvetlici,
 Lice zdaj bledí, vení —
 Milo ji je po družíci,
 In okó se jí solzí . . .

Janko Leban.

*) Hudournik = deroč potok.

Rebus.

(Priobčil F. Stegnar.)

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Briljant.
(Priobčil F. Staufer.)

```

                a
              a a a
            a a a a a
          a a a a a a a
        a a a a a a a a
      a a a a b b b c c c c
    c c c c č č č č d d d d d
  d e e e e e e e e e e e e e
e e e e e e e f g g g h h i i i i
i i i i i i i i i j j j j j j j j k
k k k k k k k l l l l l l l l l l m m m
n n n n n n n n n n n n n n n n n n
o o o o o o o o o o o o o o o o o
  o o p p p p r r r r r r r r r r
    r r r r r r r r r s s s s
      s s s s s t t t t t t
        t t t t u u u v v
          v v v v v v v
            v v v v v
              v z z
                z
    
```

Zaménjajte v tem briljantu črke také med seboj, da bodete čitali v prvi vrsti soglasnik, v devetnajstih vrstah pa devetnajst besed od leve proti desni; srednja, rekše jedenajsta vrsta od leve na desno in tudi od zgoraj nizdolu po sredi čitana znači voščilo; zadnja vrsta je samoglasnik. —

Besede naj značijo: 1. soglasnik; 2. koristnega žuželkojedca; 3. mesto na Štajerskem; 4. notranji del hiše; 5. mesto na Kranjskem; 6. ptici močvirnici; 7. delarnico in kmetijsko orodje napravljeno v tej delarnici; 8. sosednja kraja, v katerih se dobiva premog; 9. tri gozdne živali; 10. trije dnevi v tednu; 11. voščilo; 12. tri gore; 13. tri reke; 14. cerkvena pobožnost; 15. dve vasi na Štajerskem; 16. rokodelca; 17. prihišno skladišče; 18. orodje; 19. gozdno drevo; 20. obrazilo pri izpeljavi samostalnikov; 21. samoglasnik.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Opómnja. Kdor koli kak rebus ali kako drugo v „Vrtcu“ priobčeno nalogo reši in želi imenovan biti mej rešilci, mora nam najpozneje do 25. vsacega meseca rešitev doposlati, ker drugače ne moremo ozir jemati na njega.

Uredništvo „Vrtčevo.“

Rešitev rebusa v 12. „Vrtčevem“ listu pretečenega leta :

Prijateljstvo si v bodočnost venec spleta, a žalostne spomine za seboj zapušča.

Prav so ga rešili: Gg. Jak. Inglič, naduč. v Idriji; Fr. Kranjec, naduč. v Slivnici pri Celji; M. Rant, naduč. na Dobrovi; Ivan Kosi, učit. pri sv. Lenartu blizu Vel. Nedelje (Štir.); Fr. Lavtizar, nam. učitelj v Kropi; Matej Vurnik, orgljavaec v Kresnicah; Retenski Gruden pri Laščah; Henr. Robiňak, uradnik v Radgoni (Štir.); Fran Šivilaskup v Horjulu; Radoslav Robuza, petošolec v Celji; Dragotin Koderman in Albin Jesih, dijaka v Celji; Ernest Oplotnik, Janez Lobnikar in Egidij Zupan, učenci pri Mariji Reki (Štir.) — Sestra Alfonza Ribežl, Marija Ulaga, Josipina Koderman in Marija Leitgeb, gojenke zavoda čast. šol. sester v Mariboru; Kancijanila Pirčeva, učiteljica pri sv. Lenartu bl. Vel. Nedelje (Štir.); Ana Vurnik, org. soproga v Kresnicah; Ivana Šket, gospá v Dramljah (Štir.); Katarina Maruško, švelja v Gor. Radgoni (Štir.); Marija Leben, deklé v Horjulu; Ema Gantar, gospdč. na Čatežu pri Brežicah; Leopoldina Rantova na Dobrovi; Amalija Podgornik, Jozefa Lobnikar in Eliza Jurhar, učenke pri Mariji Reki (Štir.).

Listnica. Gosp. A. M. V : Vaša povestica „Moja taščica“ je vže natisnena, a žal, da je nismo mogli v denašnju prvo število „Vrtčevo“ spraviti. Nabralo se je preveč gradiva s podobami, in zato smo morali Vašo povestico odložiti za prihodnji list. Oprostite torej! — Janko B. v Z : Oprostite, da smo odložili za prihodnji list, ker za denašnje število pri naši najboljši volji ni bilo mogoče. Srečno in veselo novo leto! — Bolimir v Lj. : Pesenca „Prijateljeva smrt“ ne ugaja našemu listu, ker še ni dovršena. Pómnite, da ni vse za natis, kar kdo v naglici napiše, treba je take izdelke še piliti in piliti, predno gredó med svet. Ako ne verojamete nam, poskusite kje drugje svojo srečo, saj imamo listov na izbiro. Pesence, ki ste jih poslali drugič, so vže boljše, a tudi še niso za javnost. — Fr. K. v. C. : Hvala lepa! Pride vse na vrsto. Srečno in veselo novo leto Vam želi „Vrtce.“ — Jos. D—č pri sv. Jurji : Poslane stvari niso za natis; treba bi še ostre pile. — Iv. K. v Lj. : Od dijakov spodnje gimnazije in realke, kakor tudi od učencév ljudskih šol ne sprejemamo nikakeršnih spisov za „Vrtce.“ ker taki spisi večinoma še niso zreli za natis, pa tudi takim mladim ljudém ni dopuščeno pisati za javnost! — G. Solžan : Nekaj Vaših umotvorov še leži pri nas, a treba bi je še piliti. — Leop. K. v A. : Povest „Kraljičina Lilit“ je preobširna in premalo zanimiva za take ljudi, za kakeršne pišemo „Vrtce.“ zatorej ne moremo z njo v javnost. — Vsem ónim, ki „Vrtčemu“ uredniku v njegovi bolezní želé skorajšnega zdravja, bođi prisrčna hvala z željo, da bi jih ljubi Bog uslišal!

Vabilo k naročbi.

Z denašnjim listom stopi „Vrtce“ v štiri in dvajseto leto svoje dóbe ter uljudno vabi vse prijatelje naše nežne slovenske mladine k prav obilemu naročevanju. Nádejamo se, da nam naši stari naročniki ne vzkrátijo svoje podpore, marveč si bodo prizadevali, da nam vsak še po jednega novega naročnika pridobi. Ako bi se število naših naročnikov dobro pomnožilo, podajati bi začeli „Vrtce“ na poldrugi pólí, kakor smo to storili z denašnjim brojem. Da bi nam kaj takega mogoče bilo, treba je, da nam vsi dosedanji naročniki ostanejo zvesti, ter se nam število novih naročnikov vsaj za polovico starih pomnoži. To bi se lahko zgodilo, ako bi vsak naših dosedanjih naročnikov delal na to, da nam pridobi kakega novega naročnika. Z Božjo pomočjo gremo tedaj na delo ter upamo, da se nam „Vrtce“ tudi v novem letu ohrani.

Zatorej podvizajte, naročiti se na „Vrtce“, ki za vse leto stoji samó 2 glđ. 60 kr., a za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Naročnina se najhitreje in najceneje pošilja s poštnimi nakaznicami, ki se dobé na vsaki pošti.

Kdor bi našega lista ne hotel vzprejeti, prosimo ga najuljudneje, da ga ponudi komu drugemu v naročbo, ali pa, da nam prvi list vrne pod ravno tem ovitkom, pod katerem ga je prejel, z opazko, da ga ne vzprejme.

Upravništvo „Vrtčevo“,
mestni trg, št. 23 v Ljubljani.

Vsem prijateljem našega lista srečno in veselo novo leto Bog daj!

„Vrtce“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. Napis: Upravništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šte. 23, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik **Ivan Tomšič.** — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.